Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXXII., št. 272a
Ljubljana, sreda 29. novembra 1939
Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. // Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. // „Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Zadnji poizkus za mirno rešitev

Moskva je poslala na finski odgovor novo noto, s katero odpoveduje nenapadalno pogodbo — Današnji finski odgovor bo usoden za nadaljnji razvoj dogodkov — Kakor vse kaže, hoče Rusija izvesti svoje zahteve na Baltskem morju, ker ji gre bolj za svoj prestiž nego za teritorialne pridobitve

Moskva, 29. nov. s. (Tass) V zvezi z odgovorom finske vlade, ki ga je ruska vlada prejela na svojo noto od 25. t. m., je narodni komisar Molotov sprejel včeraj finskega poslanika Koskinena in mu izročil ruski odgovor na noto finske vlade od 27. t. m.

Komunike agencije Tass navaja najpreje doslovni tekst finske note, potem pa besedilo note, ki jo je včeraj izročila ruska vlada. Uvodoma ugotavlja ta nota, da predstavlja finska nota dokument globokega sovraštva Finske do Rusije in spravlja do skrajne višine krizo v odnošajih obeh držav. To je razvidno iz sledečih treh točk:

1. Dejstva, da finska vlada odklanja krivdo za artilerijsko obstreljevanje ruskih vojakov s strani finske vojske, ki je zahtevalo več žrtev, ni mogoče drugače tolmačiti, kakor da hoče finska vlada zavajati javno mnenje in se norčevati iz žrtev, ki jih je ta akt zahteval. Čustvo neodgovornosti kaže tudi trditev, da so se ruske čete same vežbale ob finski meji in povzročile tak incident.

2. Finska vlada odklanja, da bi odredila umik čet, ki so izvedle to obstreljevanje ter pravi, da se morajo na podlagi ravnopravnosti umakniti istočasno tudi ruske čete. V stvari obstoja neenakost med položajem finske in ruske vojske, ker ima finska vojska izrazito premoč. Ruska vojska ne ogroža Finske in stoji od njene prestolnice oddaljena nekaj sto kilometrov, finska vojska pa je 32 km od važnega življenjskega centra Rusije Leningrada, ki ima tri in pol milijona prebivalcev. Leningrad je od Finske neposredno ogrožen. Sploh ni mogoče govoriti o tem, da bi se ruska vojska enako umaknila za 25 km, ker bi bila potem omejena na predmestja Leningrada. Predlog ruske vlade, da se finska vojska umakne za 25 kilometrov od meje, je minimalen predlog, ker hoče odstranitev nevarnosti za Leningrad in izenačenje v položaju obeh vojsk. Če finska vlada ta minimalen predlog odklanja, pomeni to, da hoče s svojo vojsko Leningrad še nadalje ogrožati.

3. Finska drži pred Leningradom večje število svoje regularne vojske ter s tem ogroža važen življenjski center Rusije Leningrad. S tem izvršuje Finska sovražno dejanje, ki ni v skladu s paktom o nenapadanju, ki je bil sklenjen med obema državama. Odklonitev zahteve, da bi umaknila vojsko za 25 km, potem ko je bilo izvršeno obstreljevanje ruske vojske, je pokazala, da hoče Finska nadaljevati s sovražnostjo do Rusije, česar zopet ni mogoče smatrati v skladu s paktom o nenapadanju. Ruska vlada se ne more strinjati s tem, da bi ena stranka kršila pakt, druga pa bila obvezana, da ga izpolnjuje. **Na podlagi vsega tega je prisiljena izjaviti, da se od tega trenutka dalje smatra odvezana svojih obveznosti po paktu o nenapadanju, ki ga je finska vlada stalno in sistematično kršila. — Molotov.**

Moskva, 29. nov. s. (Havas.) Včerajšnji razgovor med ruskim zunanjim ministrom Molotovim in finskim poslanikom Koskinenom o priliki izročitve druge ruske note **je trajal samo 12 minut.** Pri razgovoru je bil navzoč tudi namestnik zunanjega ministra Potemkin.

Helsinki, 29. nov. s. (Reuter) Po sinočnji seji finske vlade, ki je trajala do polnoči, je bil izdan uradni komunike, ki pravi, da je vlada proučevala novo noto ruske vlade ter da bo stališče finske vlade napram tej noti označeno v odgovoru, ki ga bo finska vlada še danes izročila ruski vladi.

V krogih finske vlade označujejo položaj po včerajšnji ruski noti kot kritičen, vendar še upajo na mirno rešitev spora.

Finsko vojaško poveljstvo je snoči objavilo izjavo, v kateri označuje rusko poročilo o dveh novih obmejnih incidentih kot popolnoma brez podlage.

Helsinki, 29. nov. s. (Associated Press.) Finski odgovor na včerajšnjo rusko noto bo izročen ruski vladi najbrže še danes dopoldne.

Resen položaj

Kodanj, 29. nov. s. (Associated Press) **V tukajšnjih diplomatskih krogih se vzdržuje vest, da bi moglo v rusko-finskem sporu že v prihodnjih urah priti do kritičnih dogodkov.**

Moskva, 29. nov. s. **Današnji »Krasnij Flot«, organ ruske mornarice, pravi, da je v ruski baltiški mornarici vse pripravljeno, da odgovori na napad finskih banditov.**

Vrhovni poveljnik ruske baltiške mornarice general Kuznjecov objavlja izjavo, v kateri pravi, da mornarica samo čaka povelja za akcijo proti neprem.šjenim dejanjem finskih provokaterjev.

Moskovski radio objavlja vedno nove resolucije proti Finski, sprejete na zborovanjih delavstva in vojaštva. Resolucije pravijo, da sta sinočnja incidenta že odgovor Finske na včerajšnjo noto ruske vlade, ter se v izredno ostrih izrazih izražajo proti Finski.

Stockholm, 29. nov. z. Finski zunanji minister Erkko je dal švedskemu tisku izjavo o sedanji rusko-finski napetosti, ter je naglasil, da je po njegovem mnenju mirna rešitev vseh spornih vprašanj še zmerom mogoča.

Zanimivo pa je, da prihajajo iz nekaterih povsem nevtralnih držav opozorila, da je finski položaj zelo težaven, posebno odkar je bilo švedskim pomorskim vojnim silam onemogočeno, da bi Fincem prišle na pomoč. Letonsko vladno glasilo poudarja, da bi morala Finska voditi bolj vzhodno baltiško politiko in mnogo manj nordijsko.

Italija za Finsko

Rim, 29. nov. s. **List maršala Balba »Coriere Padano« se zavzema danes za finsko stališče proti Rusiji ter izraža mnenje, da bo z ozirom na odločno stališče Finske in solidarnost skandinavskih držav mogoče krizo za Finsko ugodno rešiti.**

Rim, 29. nov. s. Današnji Osservatore Romano« se odločno zavzema za Finsko v njenem sporu z Rusijo. Pravi, da so predlogi, ki jih je stavila finska vlada v svoji noti v ponedeljek, pametni in korektni. Če jih Rusija odklanja, je to znak, da noče miru. Absurdno je, da bi Finska hotela napasti Rusijo. Rusija hoče sedaj z grožnjami doseči to, česar ni mogla na drug način.

Nemčija za Rusijo

Berlin, 29. nov e. Dasi nemški službeni krogi tudi danes, ko se sovjetsko-finski odnošaji vse bolj zapletajo, vztrajajo pri trditvi, da se ta stvar tiče izključno obeh teh držav, se vendar ne more reči, da v Berlinu dogodkom na severovzhodu Evrope ne posvečajo velike pozornosti.

Dočim službena mesta tudi še naprej zavzemajo rezervirano stališče v tem vprašanju, se v pisanju nemškega tiska čuti neko opravičevanje ruskih interesov in indirektna kritika finske vlade. Iz samega dejstva, da nemški listi prinašajo obširna poročila Moskve, dočim demantija finske vlade niti z besedico niso omenili, se vidi, da je Nemčija v tem vprašanju na strani Rusije.

Moskva, 29. nov. s. (Havas) V moskovskih diplomatskih krogih mislijo, da pomeni včerajšnja ruska nota sicer akutno povečanje napetosti v odnošajih med Rusijo in Finsko, ne vidijo pa v tej noti še nujnega uvoda v vojaško akcijo. Mislijo, da predstavlja nota samo končno svarilo finski vladi. **Od načina, kako bo finska vlada na noto reagirala, pa zavisi nadaljnji razvoj dogodkov.**

Vznemirjenje v Ameriki

Washington, 29. nov. AA. (Havas) Odpoved sovjetsko-finskega nenapadalnega pakta po Sovjetih je razburila ameriške diplomatske kroge. Tu naglašajo, da je finska vlada v svojem odgovoru na prejšnjo sovjetsko noto odgovorila popolnoma primerno in dodala, da bo umaknila svoje čete z meje. Ameriški diplomatski krogi se neugodno izražajo o takšnem zadržanju sovjetske vlade, vendar še ni nič znano, da bo predsednik Rossevelt interveniral v Moskvi in Helsinkih, da se spor mirno uredi.

Blokada odložena za 4 dni

Iz obzirov do nevtralnih držav se bo začela zasega nemškega izvoznega blaga v ponedeljek

London, 29. nov. i. Včeraj je bila v Londonu objavljena kraljeva naredba o plenjenju nemškega blaga, ki stopi v veljavo 4. decembra. Zaplenjeno blago bo ostalo blokirano do konca vojne, kolikor se ne bo pokvarilo. Po končani vojni pa bo poseben svet sklepal o tem, komu naj pripade blago, oziroma izkupiček prodaje. Za nemško blago se bo smatral vsak proizvod, ki vsebuje 25% surovin iz Nemčije.

Pariz, 29. nov. Včeraj je bila v uradnem listu objavljena uredba z zakonsko močjo glede prepovedi nemškega izvoza, ki stopi v veljavo 4. decembra. Tej uredbi je dodana obširna utemeljitev, zakaj je bila Francija prisiljena poseči po takih ukrepih.

Pariz, 29. nov. s. (Havas). Kopije zakona o zaplenitvi nemškega izvoznega blaga je dostavila francoska vlada vsem tujim poslaništvom in konzulatom v Parizu. V spremnem pismu izraža vlada obžalovanje, da je bila zaradi načina nemškega pomorskega vojevanja prisiljena k takim ukrepom.

Chamberlain o blokadi

London, 29. nov. s. (Reuter). V spodnji zbornici je včeraj ministrski predsednik Chamberlain podal sliko o sedanjem političnem položaju. Dejal je, da se Anglija bori s sovražnikom, ki ne vodi nobenega računa o časti, ki prelomi vse konvencije s kakršnim koli razlogom, kadar to služi njegovim namenom. **Ta dejanja Nemčije so privedla Anglijo, da se je odločila za zakon o zaplenitvi nemškega izvoznega blaga. Angleška vlada priznava, da bo ta zakon povzročal težave tudi nevtralnim državam, objavila pa ga je zato teden dni prej nego stopi v veljavo, da lahko nevtralne države med tem dovrše primerne priprave.**

Italijanski glas

Rim, 29. nov. sj. Messaggero analizira uspešnost zavezniških ukrepov v gospodarski vojni ter pravi, da blokada predstavlja ne samo obleganje Nemčije temveč tudi obleganje Anglije in Francije. List misli, da bi Nemčija z ozirom na svojo zvezo z Rusijo in sporazume z baltiškimi državami mogla dobiti zadostne količine potrebnega blaga brez uporabe morja. Na drugi strani pa Anglija ne more živeti brez morja.

Holandske ladje ostanejo v prometu

Amsterdam, 29. nov. AA. Snoči je v Haagu izšlo poisložbeno sporočilo glede na najnovejše nemške in britanske vojne ukrepe na morju. Sporočilo pravi med drugim:

Zaradi poostritve vojne na morju sta obe vojskujoči se stranki izdali nove ukrepe, ki so prizadeli tudi nas in nam ustvarili nove težkoče, posebno v krajih, ki so v neposredni ali posredni zvezi s plovbo. Zdaj se lahko z zadovoljstvom ugotovi, da bo Holandska mogla pustiti svoje ladje še nadalje v prometu. Po nesreči, ki je zadela parnik »Simon Bolivar« so se naši pomorski krogi sestali na resno tajno sejo, ki so se je udeležili pomorski strokovnjaki in njihovi tehnični svetovalci. Medtem si pa naša diplomacija prizadeva, da zavaruje naše nevtralnostne pravice nasproti obema strankama.

Amsterdam, 29. nov. s. (Reuter). Holandske paroplovne družbe objavljajo, da bodo njihove ladje kljub novim angleško francoskim ukrepom nadaljevale s plovbo.

London, 29. nov. s. (Reuter). Potniški promet med Ostendom in Folkestonom, ki je bil radi nevarnosti min nekaj dni prekinjen, bo danes zopet obnovljen.

London, 28. nov. AA. (Havas). Nadzorstvo nad ladjami se bo razširilo tudi na obrežno plovbo. V ta namen so že ustanovljeni posebni odbori v New Castlu, Londonu, Southamptonu, Cardiffu, Liverpoolu, Glasgowu in Belfastu.

Vojna na morju

Angleški letalski napad na otok Borkum - Nemci niso potopili angleške križarke — Nemčija namerava objaviti svoje stališče glede na mine

London, 29. nov. s. Letalsko ministrstvo je objavilo snoči komunike, ki pravi, da je patrulja angleških letal za večje polete izvršila včeraj napad na bazo nemških vodnih letal na otoku Borkum. Obstoji domneva, da nemška letala s te baze polagajo mine ob angleški obali. Angleška letala so v bazi na Borkumu izsledila tri nemška vodna letala ter jih napadla s strojnicami. **Kljub močnemu ognju protiletalskega topništva so se vsa angleška letala nepoškodovana vrnila v svoja oporišča.**

London, 29. nov. s. Angleška admiraliteta objavlja, da so **popolnoma brez osnove nemška uradna poročila, da je bila potoplјena od nemške podmornice angleška križarka tipa »London«.**

Naplavljene mine

Amsterdam, 29. nov. e. Mine, ki jih je morje naplavilo na obalo Holandske, so po zadnjih poročilih napravile občutno škodo. Včeraj je morje vrglo na suho zopet več min, pred otokom Teksel. Našli so 20 min, a pri Sandvortu blizu Amsterdama je morje vrglo na obalo štiri mine.

Bruselj, 29. nov. s. (Belga) Na belgijsko obalo je bilo včeraj zopet naplavljenih več nemških min. Ena je eksplodirala v neposredni bližini Ostenda.

Berlin, 29. nov. e. Glede na vprašanje polaganja min pričakujejo, da bo danes s službene strani objavljeno stališče Nemčije. V tem stališču bo skušala Nemčija osvetliti in pojasniti razne primere, ko so se ponesrečile mnoge nevtralne ladje. Smatrajo, da bo Nemčija skušala dokazati, da so vse te ladje naletele na mine v angleških teritorialnih vodah, ki se v vojni smatrajo za vojni pas.

Novi bruseljski župan

Bruselj, 29. nov. AA. (Havas) Uradni list prinaša kraljev dekret o imenovanju van de. Melebreeka za bruseljskega župana. Novi župan bo prisegel danes dopoldne.

Obnovitev nemških pogajanj v Bukarešti

Bukarešta, 29. nov s. (Reuter) Nemško-rumunska trgovinska pogajanja, ki so bila prekinjena o priliki krize rumunske vlade, so bila zopet obnovljena. Vodi jih še nadalje z nemške strani šef trgovinskega oddelka zunanjega ministrstva dr. Clodius.

Gospodarske težave med Berlinom in Moskvo

Curih, 29. nov. e. Iz Berlina javljajo, da nemško-sovjetski gospodarski delegati iščejo možnosti, kako bi našli najpovoljnejše pogoje za plačevanje blaga, ki ga Nemčija nabavlja v Rusiji. Sovjetski delegati zahtevajo vsaj za neke predmete plačila v valutah, na drugih strani so pa Rusi zahtevali, da bi Nemčija dobavila dva zeppelina kot plačilno sredstvo. Kaže, da bo Nemčija kljub nekim pridržkom znanega konstrukterja dr. Eckenerja, ugodila tej ruski zahtevi in to tembolj, ker se je izkazalo, da se zeppelini ne morejo uporabiti v vojne svrhe.

Angleški vojni izdatki

London, 29. nov. e. »Times« poudarjajo v svoji gospodarski rubriki, da izda Anglija dnevno za vojno 6 milijonov funtov šterlingov. Ta znesek, čeprav je večji kot za časa svetovne vojne, predstavlja le neznaten del narodnih dohodkov. Računajo, da je industrijska proizvodnja za polovico večja kakor v letu 1918. Na ta način znesek 6 milijonov funtov šterlingov dnevno ne predstavlja maksimuma finančnega napora, za katerega je Anglija gospodarsko sposobna.

Ameriška letala za zaveznike

Ottawa, 29. nov. s. (Reuter) Prva pošiljka letal iz Zedinjenih držav, ki bo po spremembi nevtralnostnega zakona poslana zaveznikom, je že na poti v Kanado. Ker novi zakon prepoveduje, da bi letala letela v vojujoče se države po zračni poti jih bodo preko meje v Kanado prepeljali po cesti.

Sikorski o položaju na Poljskem

Pariz, 29. nov s. Poljski ministrski predsednik general Sikorski je govoril snoči po radiu Poljakom v Franciji. Dejal je, da razpolaga poljska vlada z neštetimi podatki o zatiranju in preganjanju prebivalstva na Poljskem. Vlada pripravlja o tem izdajo posebne uradne publikacije. Uničevanje na Poljskem zasluži samo prezir ter ne bo vodilo Nemčije do zmage, temveč do požara.

Informacijska služba angleškega radia

London, 29. nov. s. Angleška radijska družba BBC objavlja podatke o oddaji svojih poročil za inozemstvo. Oddaje se vrše sedaj že v 17 jezikih ter obsegajo dnevno 49 poročil.

Italijanski listi pod nadzorstvom

Rim, 29. nov. (Associeted Press) Ministrski predsednik Mussolini je odredil, da spadajo vsi italijanski časopisi pod nadzorstvo ministrstva za propagando.

Turki zapuščajo Poljsko

Carigrad, 29. nov. e. Kakor se izve, bo v kratkem prispelo iz Poljske na Turško nad 500 Turkov, ki so doslej živeli na Poljskem.

Iz notranje politike

SOKOLSTVO NA HRVATSKEM BO PRAZNOVALO 1. DECEMBER

Za letošnji državni praznik 1. decembra je uprava jugoslovenske sokolske župe v Zagrebu izdala proglas svojim članom, v katerem jih poziva, naj čim svečaneje proslavijo državni praznik. Proglas pravi med drugim:

Naše sokolstvo veruje, da se more močna Jugoslavija zgraditi in vzdržati samo na načelu, na podlagi katerega je bila ustvarjena. Te naše svete in neomajne vere ne bo iz naših src iztrgala nobena sila in je ne bodo izpremenili nobeni časi in nobene okoliščine. Zato bomo naš veliki sokolski praznik, dan Zedinjenja tudi letos praznovali v svečanem razpoloženju kljub vsem neprilikam, ki jih doživljamo.

KONSTRUKTIVNOST HRVATSKEGA NARODA KREPI SKUPNO DOMOVINO JUGOSLAVIJO

Ob priliki svojega obiska v Šibeniku je imel ban dr. Iv. Šubašić daljši govor, v katerem je med drugim rekel:

Težka borba hrvatskega naroda ni prinesla samo sebi temveč tudi v Jugoslaviji in pred obličjem vsega sveta manifestacijo politične konstruktivnosti, s kakršno se ne morejo pohvaliti niti največji narodi v tem modernem stoletju. Sporazum, katerega sta izvojevala hrvatski narod in politična zrelost srbskega naroda, je vrnil Hrvatski onega bana, na katerega je bila Hrvatska ponosna v svoji slavi in moči.

Svoj govor je končal z besedami: Še nekaj je važno konstatirati, da manifestiramo močno konstruktivnost, ki edina more okrepiti in držati skupno domovino Jugoslavijo.

ČRNA GORA PROSLAVLJA ZEDINJENJE S SRBIJO

Na Cetinju je bila slovesna služba božja ob priliki 21. obletnice, ko je Velika narodna skupščina v Podgorici proglasila zedinjenje Črne gore s Srbijo. Službi božji so prisostvovali ban Živojin Simonović, zastopnik komandanta divizije polkovnik Petrović in mestni župan Jefto Spasić. Po cerkvenem opravilu je bila v gledališču sokolska akademija.

Tudi v Nikšiću je bila enaka proslava, na kateri je govoril Stanišić, ki je poudaril, da je Velika narodna skupščina sprejela zgodovinski sklep o zedinjenju Črne gore z brati iz Sumadije in z ostalimi brati Srbi, Hrvati in Slovenci, na koncu proslave je bila sprejeta resolucija, ki pravi, da pomeni zedinjenje Črne gore s Srbijo definitivno ureditev državnopravnega položaja Črne gore.

NOV LIST JNS

V Banjaluki prične izhajati s prvim decembrom »Narodna riječ« kot glasilo Jugoslovenske nacionalne stranke. List bo urejeval Gjura Zalat, okrožni sodnik in predsednik omladinske organizacije JNS.

PROTI EKSTREMOM IN SEBIČNOSTI

Hrvatski ban dr. Iv. Šubašić je podal dalmatinskim novinam posebno izjavo, v kateri pravi med drugim:

Socialna pravica je nedeljiva. Ona mora biti enaka za vas in za mesto, za vse sloje naroda, za vse posameznike. Tako vasi kakor mesta imajo težave in skrbi. Ta vprašanja se morejo uspešno in temeljito rešiti samo v tesnem sodelovanju in popolnem zaupanju. Ne smemo dopustiti, da bi prevladali ekstremi, ker je naša družba v prehodni fazi, ko se oblikuje novi socialni red. Uničili bomo sebičnost onih, ki ne priznavajo pravice in potrebe skupnosti. Prav tako bomo odločno uničili elemente, ki bi hoteli zrušiti zdrave in koristne sile te ustanove hrvatskega naroda.

DELO »ZVEZE SRBSKIH KULTURNIH DRUŠTEV«

Beograjsko »Vreme« poroča: V zvezi z velikimi vnanjimi in notranjimi dogodki je smatral upravni odbor Zveze srbskih kulturnih društev in ustanov za svojo dolžnost, pozvati vsa včlanjena društva, da pojačajo svoje delo glede na kulturno in nacionalno zbiranje srbskih narodnih množic, zlasti v izpostavljenih srbskih oblastih. Zastopnik Matice srpske dr. Nikola Milutinović je posebno poudaril pomen zasebne iniciative v nacionalnem oziru izpostavljenih srbskih pokrajinah.

PREPOVEDANE KNJIGE IN TISKOVINE

Državno pravdništvo v Zagrebu je prepovedalo prodajo in širjenje št. 8. zagrebškega mesečnika »Život«. Prav tako je prepovedana knjiga »Iznad ponora«, ki vsebuje pesmi S. Katića. Nadalje je zabranjena v Zagrebu izdana brošura »Škola i prosvjeta u Sovjetskom savezu« ter prva številka lista »Alarm«.

»TOBAČNO VPRAŠANJE« NA HRVATSKEM

»Hrvatski dnevnik« piše, da je sarajevski monopolski inspektorat izgubil svoj pomen za tobačne kraje v Hercegovini in Dalmaciji. Po ustvaritvi banovine Hrvatske je ta inspektorat samo v breme državne blagajne, čeprav je bil nekoč največja ustanova v Bosni in Hercegovini.

Z ustanovitvijo banovine Hrvatske — pravi »Hrvatski dnevnik« — so bile ustvarjene nove razmere tudi glede na tobačno vprašanje. V središču tobačne proizvodnje banovine Hrvatske je treba ustanoviti poseben monopolski inspektorat s širokimi kompetencami v pogledu saditve in odkupa tobaka ter v vprašanju personalne politike.

„Trdna meja — varna domovina“

Nekaj potrebnih in umestnih besed ob nabiralni akciji za božičnico revni obmejni deci

Maribor, 27. novembra

Pod gornjim geslom se je vršila te dni zbirka po ulicah. Mladina — večinoma dijaštvo obeh spolov — je prodajala značke s tem napisom, pod geslom: za božičnico revni deci ob meji. Tudi jaz sem kupil nekaj teh značk. Saj za mejo človek rad da, pa naj se briga za njo že ta ali ona ideološka ali kulturna ali politična skupina. Samo eno bi bilo potrebno: da bi tile nabiralci vsaj sami vedeli, kakšna organizacija jih pošilja na ulico. Zgodilo se je, da sta me ob južnem koncu mostu prijela dva nabiralca. Povprašam: za katero društvo sta na delu? Pa pravi eden: zdi se mi, da nabira neka Slomškova družba, sicer pa so itak nalepljeni lepaki. Porečem mu, da lepakov ne čitam, hočem pa vedeti, katera organizacija vodi nabiralno akcijo. To vendar mora nabiralec vedeti. Vem n. pr., da božičnice za deco ob meji prireja CMD. Hitro se oglasi drugi nabiralec, češ da se mu zdi, da je zbirka za CMD. Čemu to slepomišenje? Noben narodnjak ne bo odrekel svoje podpore za obmejno slovensko deco, če gre akcija pod firmo »Slovenske straže«. Dolžnost nabiralcev pa je dati jasen odgovor na vprašanje: »Kdo organizira zbirko?

Trdna meja, da! Božičnice za revno deco so nedvomno sicer skromen, vendarle pa tudi resen pripomoček k utrjevanju narodne zavesti ob meji med mladino in odraslimi. Toda res le skromen pripomoček! Stokrat več bi bilo vredno, ko bi naše obmejno šolstvo bilo v takšnem stanju, da bi moglo trajno utrjevati narodno zavest in samozavest našega obmejnega ljudstva. Če pa moraš tolikokrat čitati in slišati iz naših obmejnih postojank bridke pritožbe tamošnjega slovenskega življa

Da ne govorimo tu niti besedice o gospodarskih križih in težavah našega obmejnega ljudstva!

*

Bilo je nekako prve dni nemškega pohoda na Poljsko. Vozil sem se proti Zagrebu. V istem kupeju sta sedeli dve Mariborčanki in neka »turistka« iz Nemčije. Obe Mariborčanki sta v vnetem razgovoru s turistko, ki je kazala stoodstotno navdušenje, istotako kritizirali razmere, v katerih živimo. Izkazalo se je v razgovoru, da je ena teh Mariborčank bila žena jugoslovenskega upokojenca, druga pa aktivnega državnega uslužbenca. Takih primerov imamo na žalost v našem obmejnem Mariboru veliko preveč, da takšno anacionalno razpoloženje mnogih, premnogih žena jugoslovenskih državnih in drugih javnih nameščencev slabo vpliva na vse dejanje in nehanje njihovih mož in na vzgojo otrok v nacionalnem pogledu, je jasno in tu tik ob meji zelo, zelo škodljivo. V obmejni Maribor spadajo javni nameščenci z ženami, ki so nacionalno absolutno zanesljive, ne pa s takšnimi, ki s svojim skoro vsiljivim, vsekakor pa izzivalnim vedenjem na ulici, po trgovinah in drugih javnih lokalih (da o občevalnem jeziku v rodbinskem krogu niti ne govorim!) namenoma povečujejo videz, da je Maribor tuje mesto, kar bi nekateri tako radi dokazali. Gospodje, ki nam krojite usodo države, zavedajte se, da je to vprašanje, ki je sto- in tisočkrat važnejše za »trdno mejo«, nego pa — sicer tudi potrebne! — božičnice!

O »trdni meji« pa še v kratkem nekaj več!

40.000 zaslužka pri vagonu izvožene živine

Izvozniki spravljajo mastne dobičke, živinorejec pa nima od tega nič

Gornja Radgona, 27. novembra

V tukajšnjih obmejnih krajih, kjer je bil do nedavnega časa zastoj v trgovini z živino, je ista zlasti zadnje dni silno oživela. Res je sicer, da so se cene živini, ki so bile do nedavnega skrajno nizke in na škodo kmetovalcev-živinorejcev, nekoliko popravile, toda te cene še nikakor niso v skladu z dobičkom, katerega imajo zlasti tukajšnji izvozniki. Nedavno se je eden tukajšnjih znanih izvoznikov celo sam pohvalil o mastnem dobičku, ki ga ima pri vagonu izvožene živine do 40.000 din in ta izvoznik je izvozil te dni nad 10 vagonov živine v Italijo in Nemčijo. Pomislite, koliko je zaslužil že po svoji lastni izjavi! Nedavno je neki kmet iz Apačke kotline prodal par juncev v teži okrog 1600 kg, ki jih je cenil na 8.500 din, za skrajno nizko strženo ceno 6.500 din. Ko je nakupovalec živine prodal te vole izvozničarju, je zaslužil cele tri tisočake, kljub temu pa je še mastno zaslužil izvoznik sam. Zaslužek obeh pa je šel končno v škodo živinorejcu, ki je moral leta in leta rediti živino, da je končno dosegel ceno, s katero je kril jedva izdatke, dočim je bil njegov trud zastonj.

Vrhu tega pa so izvozniki pričeli v zadnjem času celo trgovati z izvoznicami, kar vse gre zopet v škodo kmetu-živinorejcu. Te izvoznice so namenjene v prvi vrsti kmetijskim zadrugam. Primerilo pa se je že, da so kmetijske zadruge take izvoznice oddajale izvoznikom-privatnikom, ki so za odstop izvoznic plačevali zadrugam skrajno nizko odškodnino po 200 din od vagona, dočim je izvoznik zaslužil pri izvoženem vagonu težke tisočake, od katerega zaslužka pa ne plača nobenega davka, ker je izvozil na ime zadruge, ki je davka oproščena.

Da se taka umazana špekulacija, ki je v očividno škodo kmeta-živinorejca, prepreči in zatre, bi bilo nujno potrebno, da oblast izvoz živine strogo kontrolira, davčna oblast pa, da vodi strogo evidenco tudi o takih izvozih, ko izvažajo privatni izvozniki na račun raznih kmetijskih in drugih zadrug ter skrivajo svoj dobiček na račun teh zadrug, ki so davka proste. V splošnem pa bi se takim zadrugam, ki same niso v stanju izvažati živine, ne smele izdajati nikake izvoznice, ker je tako podeljevanje in trgovanje izvozic le na škodo našemu kmetu-živinorejcu.

Složno sodelovanje šole in doma

Uspehi in težave društva „Šola in dom“ — Plodonosno delo vzgojne posvetovalnice

Maribor, 28. novembra

V Narodnem domu je bil snoči 6. redni občni zbor društva »Šola in dom«, za katerega je bilo precejšnje zanimanje. Zborovanje je otvoril in vodil agilni predsednik g. F. Skaza, ki je po uvodnih formalnostih iskreno pozdravil vse navzoče, nato pa v kratkih obrisih podal poročilo o društvenem delovanju v pretekli poslovni dobi. Dejal je, da se je moralo društvo boriti z raznimi težkočami, ki so predvsem finančnega značaja. Zanimanje za prepotrebno društvo je nekoliko padlo in je iskati vzroke v napetosti, ki je vladala vse leto zaradi mednarodnega položaja. Kljub vsem nevšečnostim beleži društvo »Šola in dom« nekatere uspehe. Tako je društvo posredovalo, da so bila v našem mestu urejena otroška igrišča, da se je pazilo na higieno v telovadnicah in da se je razširila II. realna gimnazija. Tudi je društvo »Šola in dom« pristopilo k Uniji za zaščito dece ter napravilo potrebne korake, da se šolske knjige ne menjavajo kakor doslej. Nadalje je društvo »Šola in dom« ustanovilo vzgojno posvetovalnico, ki je četrta v naši državi in ki je doslej pokazala lepe uspehe.

Sledilo je poročilo požrtvovalnega tajnika g. Mlačnika, ki je poročal, da se je število članov napram preteklemu letu znižalo za 50. Velike težave je imelo društvo s kasiranjem članarine. Društvo je sicer najelo inkasanta, toda ta je kmalu obupal, ker člani niso plačevali svojih obveznosti napram društvu. Tako je iz poročila blagajnika g. Stiastnyja razvidno, da so znašali dohodki iz pobrane članarine 250 din, dočim znaša društveno premoženje 5.438.60 din. Prof. Martinc je zatem poročal o delovanju vzgojne posvetovalnice, ki je posredovala v 12 primerih. Po sprejeti razrešnici so sledile volitve in je bila soglasno izvoljena naslednja nova uprava: predsednik F. Skaza, odborniki dr. Poljanec, dr. Hojnik, prof. Šilih, ga. Bačnikova, ga. Levstikova, ga. Stiastnyjeva, Homer, Dolanc, Bajec in Mlačnik, namestniki Mravljakova, Božiček in Sedej. V nadzornem odboru so: Lovše, Piščanc in Dolar.

Pri slučajnostih so se napravili nekateri važni sklepi, ki bodo sporočeni na merodajnem mestu. Tako se zahteva, naj se telovadba ne vrši po obedu, naj bodo šolski prostori dovolj razsvetljeni. Tudi naj se z lučjo ne šteđi, nadalje naj se šolski prostori tudi popoldne kurijo in zračijo, prosti predmeti naj se ocenjujejo ter naj se vnašajo v spričevalo, končno naj se za nove knjige razpiše licitacija.

Po občnem zboru je prof. dr. Kotnik predaval o učenju tujih jezikov. Orisal je pomen in način poučevanja ter je za svoja strokovna izvajanja žel prisrčen aplavz.

Spominu žrtev dveh katastrof v Mariboru

Težka avtomobilska in letalska nesreča sta zahtevali 6 žrtev

Maribor, 28. novembra

Danes pred 10 leti je v javni bolnici po 10-dnevnem strašnem trpljenju kot žrtev letalske nesreče izdihnil svojo mlado dušo ustanovitelj in prvi tajnik mariborskega Aero-kluba »Naša krila«, odvetnik dr. Ivo Šestan. — Dva dni prej je kot prva žrtev iste letalske nesreče umrl pilot Raab Katzensteinovih tvornic v Kasselu, Hans Müller. — Katastrofa, kakor znano, se je zgodila pred 10 leti v nedeljo 17. novembra na Glavnem trgu, kjer je potem, ko je to letalo preko Maribora spremilo v Nemčijo se vračajoče drugo letalo, po vratolomnih vajah zdrknilo prenizko in se zadelo ob hišo na glavnem trgu. Dočim se je letalo popolnoma razbilo, sta ostali obe žrtvi sicer še živi, toda tako poškodovani, da sta kot omenjeno, podlegli in končali svoje mlado življenje.

Popolnoma se je prezrla druga, še večja katastrofa na državnem mostu tudi pred 10 leti, mesec prej, v noči 11. oktobra — katastrofa, ki je zahtevala kar štiri žrtve, od teh tri kar na licu mesta, četrti jim je sledil iz bolnice. V omenjeni noči je peljal Franc Vrhunec, trgovec v Mariboru v Maistrovi ulici v lastnem avtomobilu na kratek sprehod go Anico Pirnatovo, soprogo prof. Maksa Pirnata, potem Janeza Cerkovnika, upok. davčnega nadoficiala in njegovo soprogo Josipino. Ob povratku čez drž. most je Vrhunec izgubil oblast nad strojem, avto je od desne na levo stran zavozil s tako silo, da je prodrl cementno ograjo mostu pred drugim stebrom. Zaradi silnega sunka sta obe dami tako rekoč zleteli preko ograje v globino; ena v Dravo, druga na kup peska. Bili sta obe strašno razmesarjeni in mrtvi na licu mesta. Cerkovnik je umrl takoj po prevozu v bolnico, Vrhunec pa 20. oktobra.

Mariborske in okoliške novice

— *»Katakomba« na starem pokopališču.* Kaj vse prinaša na dan likvidacija starega mariborskega pokopališča: včeraj, v torek zjutraj, so odprli grobnico bogatašev Scherbaumov. Grobnica je zidana prav kot katakomba z 12 etažami za krste in sega daleč pod potjo proti drugim grobovom. V celem je bilo za 14 krst prostora, odnosno če bi se izrabil tudi ves v sredi med etažmi nahajajoči se hodnik, tudi še za več. Dejansko pa so bile v grobnici le 4 krste (med njimi ena manjša). Vse štiri so odprli in okostja spravili v eno skupno krsto, stare, izpraznjene pa zasuli. Odkopana okostja so prepeljali na pokopališče Radvanje, kjer ima rodbina Scherbaum svojo novo grobnico.

— **Kruh in mleko.** »Delavska politika« poroča v štev. 136: »Razumljivo je sicer, da pekovski mojstri, ki niso imeli velike zaloge moke, niso krivi te podražitve, ker je vsakomur znano, da se je moka v kratkem času silno podražila. Prave krivce podražitve je treba iskati drugod, vsekakor pa bi tudi pekovskim mojstrom s to podražitvijo kruha ne bilo treba tako hiteti, ker bi morali upoštevati, da bo le malenkosten del delavcev dobil zaenkrat skromno povišico mezde, med tem ko pretežna večina delavstva in nameščencev kljub temu, da so cene vsem življenjskim potrebščinam silno poskočile, prejema še vedno stare mezde. Poleg podražitve kruha pa so se sedaj zvišale cene tudi mleku in sicer od 2 din kar na 3 din. Kruh in mleko pa je glavna prehrana številnim delavskim družinam, zlasti pa deci, ki bo najbolj prizadeta zaradi te podražitve. Že zadnjič smo ugotovili, da delavci gotovo privoščijo kmetom, zlasti pa viničarjem, da bi lahko čim draže prodali mleko. Toda delavcem in nameščencem je treba prej omogočiti, da bodo s primerno povišanimi prejemki mogli plačevati kruh in mleko po zvišanih cenah. Potrebno je, da država oziroma oblasti posežejo energično vmes in poiščejo prave krivce, katerim naj se zapleni vse blago in odvzame koncesijo ter jih vrh tega še kaznuje najmanj tako strogo, kakor se kaznujejo tihotapci. Delovno ljudstvo je upravičeno, da ga država res zaščiti pred oderuhi in pijavkami.«

— **Iz državnega tožilstva.** K tukajšnjemu državnemu tožilstvu je premeščen državni tožilec Franc Sever, ki je služboval doslej v Ljubljani. Državni tožilec dr. Aleksander Trampuž, ki je doslej služboval pri tukajšnjem državnem tožilstvu pa je premeščen v Mursko Soboto.

— **Študenške novice.** Študenčani smo se pristčno poslovili od učitelja g. Ernesta Vranca, ki je bil imenovan za sreskega šolskega nadzornika v Laškem. Na novem službenem mestu mu želimo čim lepših uspehov. — Jutri v četrtek predava v naši Ljudski univerzi naš pohorski poet g. L. Zorzut o temi: »Naša domovina«. Ob tej priliki bo v Ljudski univerzi tudi proslava 1. decembra. Na sporedu so zborne deklamacije, pevske in tamburaške točke. Pričetek ob 19. uri. Vstop je prost.

— **1. december v Mariboru.** Dopoldne so v mariborskih cerkvah slovesne službe božje. Obrtniki proslavijo državni praznik s proslavo ob 9. v dvorani Ljudske univerze. Matični Sokol ima svojo proslavo v matičnem Sokolskem domu. Na državni praznik bodo vse trgovine zaprte, dočim bodo na Miklavževo nedeljo, kakor navadno, odprte.

— **Deček zanetil požar.** V Sestržah pri Majšperku je zgorela domačija posestnika Vinka Sagadina. Škode je več kakor 20.000 din. Preiskava je dognala, da je zanetil požar 7letni deček, ki se je igral z vžigalicami.

— **Bodite previdni z orožjem.** V Placarovih si je neki Franc Podplatnik ogledoval samokres, ki se je nepričakovano sprožil. Nesrečno naključje je hotelo, da je krogla ranila posestnikovega sina Viktorja Ozmeca v desnico.

— **Sokol Maribor I** obvešča vse svoje društvene pripadnike, da se vrši proslava zedinjenja ter zaprisega novega članstva v soboto 2. decembra ob 20. uri v prostorih vojašnice kralja Petra Osvoboditelja. Bratje in sestre, ki imate kroje, v krojih, ostali v civilu z znakom. Po proslavi čajanka izključno za članstvo. Bratje in sestre, proslavimo čim slovesneje narodni in sokolski praznik.

— **Pravoslavna parohija v Mariboru** obvešča svoje vernike, da se vrši dne 1. decembra na praznik zedinjenja v tukajšnji vojaški kapeli v Melju ob 8. uri liturgija, po njenem zaključku pa ob 9. uri zahvalni obred, ki se ga naj verniki polnoštevilno udeležijo.

— **Grob pri grobu.** Umrl je upokojeni pisarniški vodja Gvido Šiglo, star 71 let. Žalujočim naše globoko sožalje.

— **Ptički brez gnezda..** Maribor, ki rase na vse štiri vetrove, ima mnogo ljudi, ki se težko prebijejo skozi življenje. Po mariborskih ulicah je precej »ptičkov brez gnezda«, malih beračkov, katerih število sedaj pred Miklavžem pa tja do Svečnice zelo naraste v obliki prave sezonske nadloge. Dobro mariborsko srce jih ne zavrača. Mati dela v tovarni, od časa do časa zboli. Oče nima zaslužka. Ne preostane jim nič drugega, kakor da pošljejo svoj zarod beračit po mestu, bodisi da prodajajo razne cvetlice in razglednice, bodisi da prepevajo priložnostne nabožne pesmi. Nabrani denar včasih morebiti res doseže svoj namen. Je pa nerešeno vprašanje, kje ostane vzgojni moment. So pa tudi na drugi strani primeri, ko pošiljajo starši svojo deco na nočno »delo«, žalostni zaslužek pa poženejo v bližnji beznici po grlu, ne meneč za svoj negodni zarod. Tudi to vprašanje bo treba na nek način zadovoljivo rešiti.

— **V tajni razpravi** je mariborsko okrožno sodišče obravnavalo podvige 17-letnega Alojzija Č. iz Ptuja, ki se je moral zagovarjati v zvezi s ponarejanjem tomboloških kart, o čemer smo poročali v včerajšnji številki. Alojzij Č. je vse priznal. Ker pa je mlajši mladoletnik, ni bil obsojen, pod pogojem, ako v teku enega leta ne bo zagrešil nobenega kazenskega dejanja.

— **Kaj pa bo z letošnjimi prvodecembrskimi proslavami?** Vsa leta sem so naše oblasti že zelo zgodaj izdajale obširna navodila glede priprav in programa proslave praznika zedinjenja. Zelo umestna je bila n. pr. prejšnji dve leti tozadevna odredba banske uprave, ki je naročila občinskim upravam prirejanje skupnih meddruštvenih proslav 1. decembra v vseh občinah in je temu svojemu aktu tudi celo priložila brošurico z govori, deklamacijami in prizorčki, primernimi za to proslavo. Letos na slične ukrepe še čakamo.

— **Podivjani fantje povzročili krvoprelitje.** V Dvořakovi gostilni v Veliki Zimici v Slovenskih goricah je nastala med vinjenimi fanti zaradi malenkostnega vzroka pravcata bitka, ki je zahtevala tri nedolžne žrtve. Neki Hrastnik in Zamuda sta kakor pobesnela streljala s samokresi. Oddala sta več ko 40 strelov. Ko je hotel stopiti 25letni kovaški pomočnik Viktor Ploj v gostilniško sobo, je dobil krogla naravnost v glavo. Slična usoda je doletela 28letnega vinčarskega sina Jakoba Červeka, ki je dobil strel v hrbet in mu je krogla obtičala v pljučih, dočim je tretji žrtvi, 25letnemu posestniškemu sinu Ivanu Damjanu prestrelila krogla levico. Red je nastal šele takrat, ko sta Hrastnik in Zamuda postreljala svojo municijo, nakar sta pobegnila. Težko poškodovani Viktor Ploj, ki je dobil kroglo v glavo, je sam odšel v mariborsko bolnico, prav tako tudi Ivan Damjan. Jakoba Červeka pa so morali prepeljati v mariborsko bolnico. Orožniki so uvedli preiskavo in iščejo glavne krivce krvoprelitja, ki je povzročilo silno razburjenje in vznemirjenje.

— **50.000 din škode ima posestnik Ivan** Spingler v Vinarju, ki mu je ogenj upepelil stanovanjsko poslopje. Na kraj požara so prišli tudi mariborski gasilci, ki se jim je posrečilo, da so rešili gospodarsko poslopje, sicer bi bila škoda še večja.

— **Razne novice.** Iz stanovanja Marije Hriberškove na Koroški cesti 20 je izginila iz spalnice denarnica, v kateri je bilo 150 din gotovine. — V Limbušu je neki Ivan Ž. navalil na 39 letnega delavca Jakoba Danjka ter ga z nožem ranil v roko. Danjko se je zatekel v mariborsko bolnico, kamor so prepeljali tudi 29letnega tesarja Danijela Murščeca iz Sv. Jurija v Slovenskih goricah, ki ga je neki napadalec z ročico tako močno udaril po desnici, da mu jo je zlomil. Na Glavnem trgu je neki kolesar podrl 12letno učenko Elizabeto Ulčarjevo, ki je obležala s poškodbami na rokah in nogah.

— **Čigavi sta kolesi?** Franc Podjavoršek je našel na Aleksandrovi cesti kolo z evid. številko 2—23929, Adam Kocmut v Aljaževi ulici kolo z evid. št. 2—125095. Lastnika dobita kolesi na policiji.

— **Nočno lekarniško službo** imata tekoči teden Minařikova mestna lekarna pri Orlu na Glavnem trgu 12, tel. 25—85, ter Remsova lekarna pri sv. Roku na vogalu Meljske in Aleksandrove ceste, tel. 25—32.

— **Razburljiv dogodek** se je pripetil v večernih urah na Aleksandrovi cesti. Službujoči stražnik je bil namreč opozorjen, da nadleguje v neki gostilni na Aleksandrovi cesti goste neka vinjena ženska, ki jo je stražnik pozval, naj mu sledi na policijsko stražnico. Toda ženska je pričela stražnika obsipavati z raznimi psovkami. Stražnik pa je napravil kratek proces. Naprosil je nekega mesarskega pomočnika za pomoč. Žensko sta zgrabila in jo odvedla na stražnico na Aleksandrovi cesti. Toda ženska se je vrgla na tla in glasno kričala. Končno sta morala podivjano žensko nesti. Na stražnici so ugotovili, da gre za znano prostitutko 32letno Štefanijo G., ki je bila za dobo 5 let izgnana iz Maribora. Naposled so Štefko naložili v kočijo ter jo prepeljali v policijske zapore. Kazen, ki jo čaka, ne bo majhna.

— **Kakor vsako leto,** tako tudi letos priredi Sokol Maribor Matica dne 30. novembra v Sokolskem domu telovadno akademijo, na kateri bodo sodelovali vsi oddelki. 88. M.

— **Razgrajal ter plačal kazen vnaprej.** Na Meljski cesti so trije vinjeni bratci razgrajali in izzivali stražnika. Ko jih je skušal pomiriti, pa je slabo naletel. Moški se niso dali pomiriti in je moral stražnik najvnetejšemu razgrajalcu napovedati aretacijo. Toda ta je iz žepa potegnil bankovec za 500 din ter ga vrgel stražniku pod noge, češ da plača kazen, ko jo pričakuje že vnaprej. Seveda mu ni to nič pomagalo. Moral je v policijske zapore. Na policiji so mu dali primeren pouk v obliki 3dnevnega zapora in denarne kazni.

— **Goljufu je nasedel.** 21letni elektrotehnik Maks M. je bil že delj časa brezposeln. Seznanil se je z nekim 21 letnim zasebnim uradnikom Valterjem Jurečkom iz Studenec, ki je Maksu M. dejal, da dobro pozna nekatere višje uradnike pri ljubljanski železniški direkciji ter se izrazil pripravljenega, da preskrbi Maksu M. službo pri železnici. Maks M. mu je izročil vse svoje dokumente ter 300 din kot nagrado. Dne 20. oktobra je Valter Jurečko prinesel Maksu M. nastavitveni dekret, v smislu katerega je bil Jurečko sprejet kot dnevničar pri železniški postaji v Ormožu. Dejal pa mu je, da mora nekaj dni prakticirati v Mariboru. V to svrho je Jurečko s svojo žrtvijo nekajkrat odšel na tukajšnji glavni kolodvor, kjer naj bi Maks M. prakticiral. Toda nikdar nista našla »uradnika«, ki bi moral Maksa M. podučevati. Naposled je Valter Jurečko izginil. Včeraj pa je Maks M. svojega posredovalca spet srečal na ulici in je Jurečko prigovarjal Maksu M., naj pobegne z njim preko meje. Toda Maks M. je poiskal najbližnjega stražnika, ki je Valterja Jurečka kmalu izsledil in ga aretiral. Valter Jurečko je svoje grehe priznal in je bil izročen v tukajšnje sodne zapore.

— **Kradla, ker je bila strastna kadilka.** Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je obsodil včeraj dopoldne 25letno služkinjo Genovefo Majhenič na 5 mesecev strogega zapora ter na izgubo častnih državljanskih pravic za dobo 3 let, ker je kakor smo že včeraj poročali, svojemu gospodarju Antonu Krambergerju iz Zrkovcev ukradla v presledkih 7000 din gotovine. Pri razpravi se je Majheničeva zagovarjala, da je kradla, ker je bila strastna kadilka in ni imela denarja, da bi si kupovala cigarete.

Mariborsko gledališče

Sreda, 29.: Zaprto.

Petek, 1. decembra ob 15.: Veriga. Brezplačna predstava za mestne reveže. Ob 20.: Hlapec Jernej in njegova pravica. Globoko znižane cene.

*

Proslava 1. decembra v mariborskem gledališču. Kakor lani se je gledališka uprava tudi letos odločila, da naš največji državni praznik proslavi z brezplačno popoldansko predstavo za mestne reveže. Vprizori se Finžgarjeva ljudska igra »Veriga«. — Zvečer pa se kot ljudska predstava po globoko znižanih cenah ponovi Cankarjev »Hlapec Jernej in njegova pravica« v Skrbinškovi dramatizaciji. Na ta način bo tudi najširšim slojem omogočeno, da na kulturen način proslave praznik zedinjenja.

Spremembe v avtobusnem prometu

Maribor, 28. novembra.

Zaradi izrednih razmer so Mestna podjetja Maribor primorana odrediti s 1. decembrom 1939 v avtobusnem prometu sledeče spremembe:

1. **Na progi Maribor — Sv. Peter** se ustavi promet do preklica; potniki na tej progi se lahko poslužujejo avtobusov na progi Maribor—Ljutomer.

2. **Na progi Maribor — Pekre — Limbuš** odpadejo vožnje ob sobotah iz Maribora ob 15. in s povratkom iz Limbuša ob 15.30., ob nedeljah in cerkvenih praznikih pa ob 10. in 13. iz Maribora ter s povratkom iz Limbuša ob 10.30 in 13.30. Vse ostale vožnje na tej progi ostanejo po veljavnem voznem redu.

3. **Na progi Maribor — Celje** se izenači voznina z voznimi cenami na ostalih progah avtobusnega prometa; spremembe so malenkostne in ne tičejo vse postaje.

4. **Na mestnih progah** se ukinejo prestopne vozovnice in jutranji dinarski cenik; cena mesečnim legitimacijam se zviša za din 25 oziroma din 50.

Mestna podjetja Maribor so storila po svojih močeh vse, da vzdrže razen prednjih nebistvenih sprememb avtobusni promet v dosedanjem obsegu in bodo skrbela tudi vnaprej do skrajnih možnosti za redno obratovanje. Potniki pa se morajo pri vsem tem zavedati, da so v teh časih težave za reden avtobusni promet velike in da presojajo po tem vsak potreben ukrep.

Iz Gornje Radgone

— **Dražba lovišč za sodni okraj Gor. Radgona.** V torek 28. t. m. dopoldne se je vršila v občinski pisarni Gornja Radgona dražba lovišč, ležečih v sodnem okraju Gornja Radgona ter je končala s sledečim uspehom: občinsko lovišče Apače vzhodni del, obsegajoč katastralne občine Apače, Črnci, Lutverci, Segovci, Lešane, Plitvica in Žepovci brez lastnega lovišča veleposestnika Julija Meinla, ki je izločeno, v izmeri 2576 ha, za katerega je znašala izklicna cena 460 din, je izdražbala uprava grajščine in veleposestva Herman Julio Meinl v Črncih za znesek 1.050 din. Občinsko lovišče Apače zahodni del, ki obsega katastrske občine Nasova, Drobtinci, Konjišče, Podgorje, Vratjo vas, Vratji vrh, Grabe in Žiberci v izmeri 2589 ha in za katerega je znaša izklicna cena 460 din je izdražbala lovska družba iz Konjišča po pooblaščencu Vizjak Feliksu za 1.150 din, nadalje občinsko lovišče Gornja Radgona v izmeri 4229 ha z izklicno ceno 1.270 din je izdražbal Martin Ritonja, gostilničar in mesar v Gornji Radgoni, občinsko lovišče Sv. Jurij ob Ščavnici 5956 ha z izklicno ceno 800 din Feliks Domanjko, mesar in gostilničar na Jamni za 900 din, občinsko lovišče Negova v izmeri 2.989 ha z izklicno ceno 183 din gozdna uprava grajščine Trauttmannsdorf v Negovi po gozdarju Kubiku Josipu za 980 din in občinsko lovišče Slatina Radenci v izmeri 3196.8 ha z izklicno ceno 1.000 din Glazer Joško, upokojen upravitelj in posestnik pri Kapeli. Reflektantov je bilo tokrat sicer izredno veliko število, vendar radi dolgotrajne 12-letne dobe od 1. 4. 1940 naprej do 31. 3. 1952, ni bilo večjih ponudb, ker si radi vedno spreminjajočih visokih taks nihče noče za tako dolgo naprtiti visokih bremen.

— **Obstrelil se je.** Posestnikov sin 17-letni Jakob Čuš iz Hrastje Mota je imel po svoji lastni izjavi izredno srečo, da je nedavno našel na cesti revolver. Ni ga pa hotel izročiti orožniški postaji, temveč se je pričel skrivoma vežbati v streljanju. Ko pa je te dni preizkušal ta revolver na paši, se mu je nenadoma sprožil in krogla mu je prebila levo nogo. Zdravniško pomoč mu je nudil banovinski zdravnik dr. Sedlaček iz Radencev, ki ga je odpremil v bolnico v Mursko Soboto.

— **Navijalci cen.** Zadnje čase opažamo, da so se zlasti v tukajšnjih obmejnih krajih začeli pojavljati svojevrstni hujskači z namenom, da begajo prebivalstvo in tako dosežejo znatno zvišane cene življenjskih potrebščin. Da takim hujskačem kaj radi nasedajo nekateri podeželski trgovci, leži na dlani, saj je zlasti prvo dviganje cen vedno v njihovo korist, ker vnovčujejo potem navadno stare svoje zaloge po novih cenah. Tako se je še nedavno dobilo v našem obmejnem trgu bučno ali olivno olje po 12 do 13 din liter, nato pa je sledilo nekaj dni navidezno pomanjkanje olja, ker ga noben trgovec ni hotel prodajati več po starih cenah. Posledica tega navideznega pomanjkanja je bila, da se je olje naenkrat podražilo kar za celih 50% tako, da stane sedaj liter 18 do 20 din. Tega zvišanja pa seveda kmetovalec pri prodaji semenja ali zamenjavi za olje niti najmanje ne občuti. Tu pa bi bila nujno potrebna kontrola cen v svrho pobijanja draginje, kajti dokler kupujejo oljarne ali trgovci od kmetov semenje za predelavo v olje še vedno po starih nizkih cenah, nikakor ni na mestu zvišanje cen olju pri prodaji. Isto kakor z oljem, je tudi s cenami raznih drugih življenjskih potrebščin. Radi tega se nekateri trgovci tudi branijo navesti cene v izložbah razstavljenim predmetom, da jih lahko prodajajo po poljubnih cenah. Mnenja smo, da bi morala tozadevno oblast storiti strožje ukrepe pri kontroli cen.

— **Nov grob.** Po daljšem bolehanju je umrla ga. Josipina Čremošnik, soproga zdravnika v Gornji Radgoni, ki je bila danes položena k večnemu počitku na pokopališču pri Sv. Petru v Gornji Radgoni. Blag ji spomin — preostalim pa naše sožalje.

— **Sokolska proslava** praznika zedinjenja bo ob 9. uri v 5. razredu tukajšnje ljudske šole. Udeležba za članstvo obvezna, vabljeno pa je tudi sokolstvu naklonjeno občinstvo in predstavniki uradov. Istega dne zvečer s pričetkom ob 19.30 bo družabni sestanek vsega članstva v gostilni brata Avgusta Berlana, na katerega se vabi tudi sokolstvu naklonjeno občinstvo.

— **Osebna vest.** Na svoji novi mesti sta odšla vodja carinskega oddelka g. Mijo Papić, ki je bil premeščen h glavni carinarnici v Zagreb ter vodja carinskega oddelka v Gederovcih Jože Ivančan, premeščen v Bohinj.

Ameriški poslanik pri Chamberlainu

London, 27. nov. sj. (Reuter.) Ministrski predsednik Chamberlain je sprejel popoldne ameriškega poslanika Kennedyja.